

Punt 8

**VAKANTIE!
HOE VER GA JIJ?**

**DE AVANSSOLEIL
VAART UIT**

*Studenten
hebben
stress*

ambities
worden
ondernemingen

Ondernemen? Starterslift!

Studeer of werk je bij Avans Hogeschool en wil je graag een eigen bedrijf beginnen? Kom dan eens praten en ontdek waarmee wij jou kunnen helpen!

Coos Salomons
AKV|St. Joost
coos.salomons@starterslift.nl
06 543 555 34
Kamer 61.405
Lovensdijkstraat 61, Breda

Berry Timmers
**Academie voor Ondernemers-
schap, Marketing en Innovatie**
berry.timmers@starterslift.nl
06 128 552 33
Onderwijsboulevard 215
's-Hertogenbosch

Berry Timmers
**Academie voor Marketing
en Business Management**
berry.timmers@starterslift.nl
06 128 552 33
Kamer HG204J
Hogeschoollaan 1, Breda

meer info

www.starterslift.nl

Stichting Starterslift wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de provincie Noord-Brabant, het Ministerie van Economische Zaken Landbouw en Innovatie, en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, in het kader van OP-Zuid.

morgen ben ik
12 dagen gestopt
met roken

Roken is een belangrijke oorzaak van kanker. Als niemand meer zou roken, zou er 30% minder sterfte door kanker zijn. KWF Kankerbestrijding doet er alles aan om kanker verder terug te dringen en onder controle te krijgen. Daarom helpen we rokers succesvol te stoppen met roken en geven we advies over hoe u gezonder kunt leven om de kans op kanker te verkleinen. Samen met uw hulp komen we steeds een stapje dichterbij.

Kijk vandaag nog op kwfkankerbestrijding.nl om te zien wat u kunt doen.

iedereen verdient een morgen

VOORWOORD Pesten is en blijft een groot probleem. Niet alleen op scholen, ook op de werkvloer. Eén op de vijf stagiairs heeft last van pesten, blijkt uit de Nationale Stagemonitor 2013. Dat nieuws leidde vorig jaar tot veel publiciteit in de media. Zoveel dat de onderzoekers dit jaar vragen over pesten achterwege hebben gelaten. Maar daar los je het probleem niet mee op. Onderwerpen als pesten moet je bespreekbaar maken en constant onder de aandacht brengen. Vandaar ook dat je in dit magazine een achtergrondverhaal vindt over de ervaringen van Avansstudenten met pesten tijdens hun stage. Avans is naast Hogeschool Rotterdam dé hbo-instelling met de meeste associate degreestudenten. Deze tweejarige opleiding is relatief onbekend bij potentiële studenten en bij het bedrijfsleven. Een goed moment om wat langer stil te staan bij de nieuwste tak binnen de hbo-opleidingen. Punt 8 is alweer het laatste 'studentennummer' van dit studiejaar. Eind juni vertrekken de meeste studenten richting zon, zee en strand. Weet je nog niet hoe je dit jaar de vakantie kunt doorkomen, lees dan de verrassende tips in het hart van dit magazine. Alvast een prettige vakantie en tot in september.

Arold Roostenburg,
Hoofdredacteur Punt
aa.roostenburg@avans.nl

08 16

06 **COMMENTAAR**
Smartphone-studenten bij de les houden

07 **WAAROM DAAROM**
Waarom kampeert men?

10 **ACHTERGROND**
De opmars van de associate degree

22 **ACHTERGROND**
Gepest op je stage

25 **BIJBAAN**
Kinderen leren zeilen

28 **SPORT**
Rallyrijden met je schoonvader

20

INHOUD

06 25

COLOFON

Punt is een uitgave van Avans Hogeschool en wordt gratis aan studenten en medewerkers ter beschikking gesteld. Het blad verschijnt maandelijks met uitzondering van de hogeschoolvakanties. De redactie werkt volgens beginselen van onafhankelijke journalistiek, zoals vastgelegd in het redactiestatuut. De redactie wordt terzijde gestaan door een Raad van Advies, die toeziet op de naleving van het redactiestatuut, en fungeert als klachteninstantie.

Hoofdredacteur:
Arold Roostenburg, 088-5257906,
aa.roostenburg@avans.nl
Eindredacteur:
Suzanne Wolters, 088-5258882,
sm.wolters@avans.nl
Deelredactie Breda:
Susan Docters, 088-5257893,
s.docters@avans.nl
Deelredactie Den Bosch/Tilburg:
Laura Janssen, 088-5257861,
lcw.janssen@avans.nl

Sjuul Nelissen, 088-5256719,
s.nelissen@avans.nl
Raad van Advies: Erik Blokland, Hans de Brouwer, Mark Hasperhoven, Hans Pekaar.
Redactie-adres: Hogeschoollaan 1 Breda, kamer HA007/Onderwijsboulevard 215 's-Hertogenbosch, kamer OE002.
Postadres: Postbus 90116, 4800 RA Breda/Postbus 732, 5201 AS 's-Hertogenbosch.
Tel: 088-5258880 **E-mail:** punt@avans.nl
Advertenties: Bureau Nassau, 020-6230905, info@bureaunassau.nl.

Landelijke nieuwdienst: Hoger Onderwijs Persbureau.
Lay-out: Sena Ontwerpers, info@senaontwerpers.nl.
Fotografie: Beeldveld/Wilfried Scholtes, Paul Vermeulen en Niek Brunninkhuis/Beeldhouwers, Hollandse Hoogte.
Aan dit nummer werkten verder mee: Kim Bell, Kwennie Cheng, Anna van Dooren.
Druk: De Bondt grafimedia communicatie bv.
Cover: Richard Brocken/Hollandse Hoogte.

COLUMNRICK

Zomerproof, NOT! Helaas, pinda-
kaas! De zomervakantie staat voor de deur en het is
me weer niet gelukt om mijn lichaam zomerproof
te krijgen. En dat terwijl ik zulke goede acties had
ingezet! Begin dit jaar had ik verschillende fitness-
en healthapps gedownload, helaas zonder resul-
taat. Niemand had mij dan ook verteld dat alleen
het downloaden van de apps niet werkt: je moet er
blijkbaar ook nog zélf mee aan de slag.

Het is niet dat ik er ongezond of onverzorgd uit zie.
Maar alles mag stiekem wel een tikkeltje strakker.
Plus, dat witte T-shirt dat in mijn lichaam gekerfd
staat is niet bepaald in de mode. Je kunt zeggen:
'Echte schoonheid zit van binnen', maar hé, *'That's
just something ugly people say'*.

Ik heb het aan mezelf te wijten. Sinds ik op kamers
zit, schiet het sporten er vaak bij in. Ook mijn leef-
en eetpatroon is niet bepaald verbeterd. Feestje
hier, biertje daar, weinig slaap zus, grote kapsalon
zo. Het ongezonde studentenleven vernietigt me.
Ik merk dat aan mijn verslechterde conditie en
lichamelijke reacties. Ik zweet frituurvet. Ik pies
puur bier. Ik poep complete shoarmaschotels naar
buiten. Het zou me niets verbazen wanneer er
rode wijn in plaats van bloed door mijn aderen
blijkt te stromen. Op dit moment is gezond leven
vechten tegen de bierkaai. Want je bent student,
je wilt wat en daar betaalt je lichaam de prijs voor.

Ik heb nog een paar weken tot aan de zomerva-
kantie om mooi te worden. Noem het naïef, noem
het sisyfusarbeid, maar ik blijf ervoor knokken.
Nu echt. Want er moet nog heel wat gebeuren
voordat ik de Brad Pitt van Breda genoemd wordt.

*Rick Bastiaanssen is derdejaarsstudent Human
Resource Management in Breda*

CMD'ERS MAKEN WEBSITE VOOR TIME MAGAZINE

Communication & Multimedia Design
in Breda lanceerde eind april een nieuwe
website voor de 'Time100'. Deze lijst met
de honderd meest invloedrijke mensen
ter wereld wordt jaarlijks samengesteld
door het prestigieuze *Time Magazine*.
Docent Frederik Duerinck wist de op-
dracht via slim netwerken naar Breda te
halen. Na diverse Skype-sessies met het
hoofdkantoor van *Time Magazine* in New
York werden de plannen concreet. In het
geheim werkten docenten en studenten
twee maanden aan het project, in een
speciale ruimte met afgeplakte ramen
die alleen toegankelijk was voor de be-
trokkenen. Duerinck: 'De ideeën moesten
tot de lancering strikt geheim blijven. Dat
is gelukt.'

76 procent wil niet in duo afstuderen

Een Bossche student Integrale Veiligheid wil niet duo-afstuderen. Hij tekende bezwaar aan bij het College van Beroep voor de Examens (COBEX). Tijdens de zitting vertelde de student: 'Mijn studiegenoot heeft een heel andere houding dan ik. Hij komt afspraken niet na en hij was afwezig tijdens de afstudeer-voorlichting. Ik vrees voor een slechte beoordeling.'

Een poll op de Punt-site laat zien dat deze student niet de enige is die er zo over denkt: maar liefst 220 van de 290 stemmen (76 procent) is het eens met de stelling 'Duo-afstuderen is onzin; ik laat liever alleen zien wat ik kan.'

'Onze regel is dat studenten afstuderen in duo's', reageerde de examencommissie tijdens de COBEX-zitting. De commissie ziet geen reden om daarop een uitzondering te maken. Voor een onvoldoende hoeft de student niet bang te zijn: 'Studenten houden zelf bij wie wat doet en ze hebben een aparte verdediging. De examiner ziet dan wel het verschil. Bovendien: later moet je ook samenwerken met mensen met een ander arbeids-ethos'. Het COBEX verklaarde het bezwaar ongegrond.

ONLINE >>

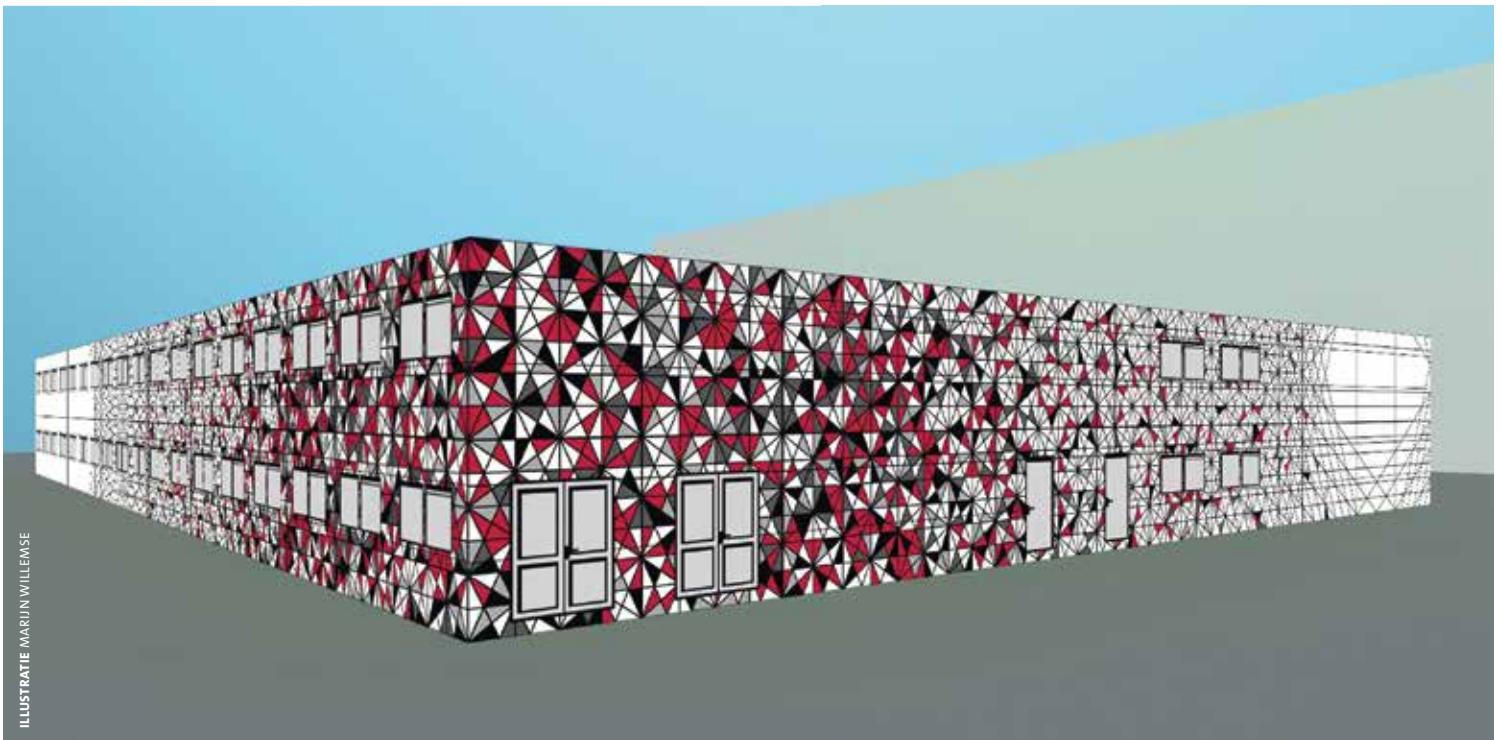
punt.avans.nl

Noodlokalen Breda krijgen nieuw jasje

De saaie buitenkant van de Bredase noodgebouwen vormt een groot contrast met de creativiteit die studenten binnen laten zien. Om daar verandering in te brengen schreef de Academie voor Communicatie en User Experience een designwedstrijd uit. Negen studenten dienden een ontwerp in. Een jury boog zich over de schetsen en testte ze op haalbaarheid en artistieke waarde. Marijn Willemse, derdejaars-student Communication & Multimedia Design, maakte het beste ontwerp. Zijn concept is geïnspireerd op het werk van kunstenaars Escher en Andy Gilmore. De student is dolblij dat zijn ontwerp op de noodlokalen komt. De bedoeling is dat de gebouwen nog voor de zomer worden voorzien van de nieuwe look.

STARBUCKS IN GRAND CAFÉ BREDA

Zin in een latte macchiato of een frappuccino? Sinds kort kunnen studenten met een koffieverslaving terecht in het Grand Café in Breda voor Starbucks-koffie. Het café wordt geen Starbucks-store en verkoopt dus ook niet het volledige assortiment van de populaire Amerikaanse keten, maar wel bijvoorbeeld de bekende iced caffè, frappuccino en Tazo-thee. Duur? Dat valt mee. Eurest heeft 10 procent van de normale Starbucks-prijzen afgesnoept en belooft dat er regelmatig leuke acties komen.

puntavans

@PuntAvans

86 procent van de studenten whatsapp't tijdens colleges

SMARTPHONE-STUDENTEN BIJ DE LES HOUDEN

TEKST **AROLD ROESTENBURG** ILLUSTRATIE **ANNA VAN DOOREN**

Waren laptops al een doorn in het oog van menig docent die studenten in een hoorcollege lesstof probeert bij te brengen, de komst van smartphones heeft een nog desastreuzere invloed op de aandacht die de gemiddelde student heeft voor de uitleg van de leraar. Uit onderzoek blijkt dat studenten per uur zeker elf keer op hun smartphone kijken. 86 procent zit tijdens colleges te whatsappen, de rest leest het laatste nieuws, zit op Facebook of checkt e-mail. Waarom? 55 procent zegt dat te doen uit verveling.

De huidige generatie studenten neemt eerder informatie op via een YouTube-clip van twee minuten dan een hoorcollege van een uur. Als docent kun je op meerdere manieren omgaan met dat gegeven.

Smartphones in de klas verbieden, zorgen dat wifi en 3G niet werken in de ruimte óf je les op een andere manier brengen. Het YouTube-kanaal van de Universiteit van Nederland is een goed voorbeeld dat het kan: 'saaie' theorie op een boeiende manier brengen. Maar niet iedere docent is een Spielberg die prachtige videoclips weet te maken waarin zijn colleges van anderhalf uur worden samengevat in twee minuten. Prikkelende stellingen, interactie en goed gebruik van digitale middelen zorgen er al voor dat de student bij de les blijft. En de student zelf? Die moet beseffen dat colleges ervoor bedoeld zijn om kennis op te doen. Daar betaal je dus collegegeld voor, niet om continu te checken of je nog berichtjes hebt gekregen. ●

WAAAROM WAAROM WAAROM kampeert men?

Ruim 3 miljoen Nederlanders nemen jaarlijks vieze wc's en luidruchtige burens op de koop toe. Kamperen, slapen onder de sterrenhemel, kent een geschiedenis. Toen eind negentiende eeuw het toerisme op gang kwam in Engeland, werd gezocht naar een alternatief voor volgeboekte hotels. Kleermaker T.H. Holding zag zijn kans en ontwierp de eerste lichtgewicht tentjes: het startschot voor kamperen.

In 1912 werd de Nederlandse Toeristen Kampeer Club opgericht. Kamperen begon als een behoorlijk elitaire aangelegenheid, voor diegenen die zich een fiets konden veroorloven én een tentdoek uit Engeland konden importeren. Na de Tweede Wereldoorlog wilde iedereen proberen van de vrije natuur, waardoor de kampeerdrang enorm toenam. Leger-tentjes kostten toen weinig geld. Wel moest je vergunningen en een kampeerpaspoort hebben. Dat paspoort kreeg men na het behalen van de ANWB-kampeercursus. Strakke scheerlijnen en fatsoensnormen: kamperen moesten we leren.

V&D kwam in de jaren vijftig met een kampeerafdeling. En met de komst van de auto was er geen houden meer aan: kamperen werd *mainstream*. In de jaren zeventig schafte de ANWB dan ook de opvoedcursus af. ●

Bronnen: ANWB.nl, Andere Tijden

Wie met de trein van Eindhoven richting Tilburg of andersom reist, heeft het vast wel eens gezien; de oude leerfabriek in Oisterwijk. Twee studenten van de Academie voor Bouw & Infra zoeken in opdracht van de provincie naar een herbestemming voor het terrein.

NIEUWE BESTEMMING VOOR INDUSTRIEEL ERFGOED

TEKST **SJUUL NELISSEN** FOTO **PAUL VERMEULEN/BEELDHOEWERS**

PROJECT

Als ik hier rondloop, krijg ik het gevoel dat het deels van mij is', vertelt vierdejaarsstudent Bouwtechnisch Ontwerp Stijn Dieleman. Hij en studiegenoot Shelly van Gogh studeren af bij de provincie Noord-Brabant. De twee studenten mogen hun ideeën loslaten op één van de gebouwen van de voormalige leerlooierij in Oisterwijk, het zogenaamde U-gebouw. 'Dat was de oude afwerkhal. Het leer lag daar te drogen, werd verwerkt tot suède of voorzien van een printje', vertelt Stijn. De enige vraag van de opdrachtgever is om in de herbestemming ambachten terug te laten komen. Shelly: 'Verder mag alles!'

Grote verantwoordelijkheid

In het jaar 2000 verliet de Koninklijke Verenigde Leder (KVL) het terrein. Wat overbleef was 11.000 m2 aan leegstaande monumentale gebouwen. De meeste inwoners van Oisterwijk hebben er wel een herinnering aan. Ze hebben er zelf gewerkt of hun opa stond er jarenlang te zwoegen. Shelly: 'Je ziet de tranen in hun ogen als ze het over de oude fabriek hebben. Het is een grote verantwoordelijkheid om daaraan te werken.'

Moderne ambachten

Voor de herbestemming hebben de studenten al diverse ideeën. 'We willen graag op de bovenste verdiepingen loftwoningen maken, vertelt Shelly. 'Op de begane grond en de eerste verdieping willen we winkels en horeca creëren. Een plek voor de moderne ambachten en service, zoals een schoenmaker of een groenteman. Je zou het kunnen zien als een soort

markt alleen dan wat luxer. Zo wordt de traditie van ambachtelijk werken op het terrein doorgezet.'

De studenten willen de indeling zo ontwerpen dat die zich kan aanpassen aan de vraag die er op dat moment is. 'Zo kun je makkelijk van drie winkels één maken of zelfs van functie wisselen', vertelt Shelly. Of de provincie de ideeën van de studenten overneemt is nog de vraag. Stijn: 'We hopen natuurlijk dat in de uiteindelijke ontwerpen veel van onze input terugkomt.'

Uitstraling behouden

Het gebouw is groot, maar niet makkelijk om mee te werken. 'Je kunt wel denken, hier komt een woonkamer, maar als er vervolgens een grote pilaar in de weg staat, lukt dat niet', vertelt Stijn. Het updaten van het gebouw is volgens hem erg lastig. 'Het is deels een monument. Dan mag je weinig aanpassen. Vooral niet aan de buitenkant. Het gebouw moet z'n uitstraling behouden.'

Binnen de opleiding Bouwkunde is er tot nu toe weinig aandacht voor dit soort erfgoedprojecten. Zonde vindt Shelly. 'Het komt steeds vaker voor dat erfgoed wordt opgeknapt en een nieuwe bestemming krijgt.' Alleen al de provincie Brabant heeft bijna twintig vergelijkbare projecten lopen. 'Je wordt vooral opgeleid om nieuwe gebouwen en kantoren te ontwerpen. Hoe om te gaan met cultureel erfgoed, komt weinig terug.' ●

De provincie wil de vernieuwing in 2018 hebben gerealiseerd. Meer info is te vinden op leerfabriekoisterwijk.nl.

The illustration shows a classroom shelf with various items. At the top left, there are three white cards with red borders, each containing the letters 'A' and 'D' stacked vertically. Below these is a teal banner with the title 'WIL VLEUGELS' in white, bold, sans-serif font. Underneath the banner, there are four rows of jars on a shelf. The first row has 14 jars: 7 yellow jars with green labels containing 'ad' and 7 red jars with white labels containing 'ad'. The second row has 18 jars, all with white labels containing 'AD'. The third row has 15 jars: 10 yellow jars with white labels containing 'AD' and 5 yellow jars with green labels containing 'ad'. On the far right of the third row, there are two red blocks, each with a white letter 'A' on top. The background is a light grey wall with a dark grey baseboard.

WIL VLEUGELS

TEKST **LAURA JANSSEN**, HOGER ONDERWIJS PERSBUREAU ILLUSTRATIE **KWENNIE CHENG**

TWEEJARIG HBO VERDER UITSLAAN

De tweejarige associate degree is bezig aan een flinke opmars. De nieuwe hbo-opleidingen zijn het experiment voorbij, maar nog niet goed bekend bij werkgevers én studenten.

De associate degree (ad) wint aan populariteit. Afgelopen september schreven 1.900 studenten zich in bij de tweejarige hbo-opleidingen, tegen ongeveer 1.500 in 2012. Hogeschool Rotterdam heeft met pakweg elfhonderd inschrijvingen de meeste ad'ers, gevolgd door Avans: rond de zeshonderd. De ad werd in 2006 als pilot ingevoerd om het gat tussen een mbo 4-diploma en een hbo-bachelor te vullen (zie kader). Sinds vorig jaar is de ad definitief in de onderwijswet opgenomen als erkende opleidingsvorm. Mbo'ers kiezen sneller voor het hoger onderwijs als ze maar twee jaar hoeven te studeren, was de gedachte.

En dat geldt niet alleen voor mbo'ers. Ad-student Renée Rietkerken noemt zichzelf een 'gestrande hbo'er' voor wie de associate degree een uitkomst was. Direct na de havo ging zij vol idealen journalistiek studeren bij Fontys in Tilburg. Ze behaalde haar propedeuse, maar twijfelde na twee jaar over haar studiekeuze. Ze verloor haar vertrouwen in een toekomst in de journalistiek en stopte met de opleiding. Nu studeert ze Marketing Management in deeltijd in Breda: 'Ik ben echt een tijdje zoekende geweest. Na journalistiek heb ik fulltime gewerkt, om ondertussen na te kunnen denken over wat ik precies wilde. Ik was

op een gegeven moment al 24 en had bijna twee jaar niet gestudeerd. Toen las ik over de associate degree: het idee dat ik in twee jaar een papertje kon halen op hbo-niveau, in mijn eigen stad, maakte de drempel laag. Het is overzichtelijk en daar was ik naar op zoek. Ik ben rationeler gaan denken over mijn studiekeuze: met een commerciële opleiding kun je meer kanten op.'

De ad-opleidingen zijn zo opgezet dat ze studenten klaarstomen om na twee jaar de arbeidsmarkt op te gaan, maar ook voorbereiden op het derde en vierde jaar van de bachelor. Landelijk maakt ongeveer de helft gebruik van die doorstroommogelijkheid. Ook marketingstudent Renée houdt die optie open: 'Ik vind het een fijn idee dat die mogelijkheid er is. Twee jaar erbovenop is lang, en met een ad heb je ook een afgerond geheel met een erkend diploma, dus ik twijfel.'

Vraag vanuit de arbeidsmarkt

Op Avans lopen bijna alleen maar deeltijd-ad'ers rond. 'Wij richten ons vooral op werken, daar blijkt in de regio Brabant de meeste behoefte aan', verklaart Joop van Mackelenbergh, ad-coördinator van Avans. 'We hebben een paar voltijdopleidingen gehad, maar daar kwamen nauwelijks studenten op af.'

De ad-opleidingen zijn ingevoerd omdat bedrijven zouden staan te springen om ad'ers.

De arbeidsmarkt moet duidelijk behoefte hebben aan afgestudeerden, anders geeft de overheid geen toestemming voor een nieuwe opleiding. Maar het bedrijfsleven is soms minder geïnteresseerd dan de overheid denkt. Minister Bussemaker liet zich vorig jaar tijdens een congres over ad's op Avans Den Bosch ontvallen dat de hogeschool wel erg weinig techniekopleidingen heeft. 'Ik zou ze best willen opzetten', reageerde bestuursvoorzitter Paul Rupp toen, 'maar er is geen heldere vraag vanuit de technieksector. We hebben met bedrijven gepraat, maar je kunt niet reageren op een vraag die er niet is.' Omgekeerd komt het ook voor dat bedrijven vragen om een ad-opleiding, maar dat studenten geen belangstelling tonen. 'We hadden een ad-opleiding Bouwtechnische Bedrijfskunde waar geen enkele student op afkwam', vertelt Van Mackelenbergh van Avans. 'Drie jaar lang hebben we alles geprobeerd: voltijd, deeltijd, duaal, wervingscampagnes. Nul studenten. Hetzelfde geldt voor onze ad-opleiding Informatica. Wonderlijk, want in Rotterdam is diezelfde opleiding erg succesvol. Waarom? Ik kan er de vinger niet op leggen.'

Weinig naamsbekendheid

Toch kunnen ook de Rotterdamse techniekopleidingen 'zeker nog meer studenten aan',

zegt Bert Reul, directeur van de Rotterdam Academy - de ad-tak van de hogeschool. Hij is erg blij met de ad-opleidingen: 'Ze bieden het beste van twee werelden. Maar er is nog wel werk aan de winkel. De ad moet veel bekender worden onder studenten en bedrijven. Werkgevers weten soms niet wat voor functies bij de ad passen.'

De ad heeft dus nog weinig naamsbekendheid. Ook Avansstudent Renée loopt daar tegenaan, vooral nu ze werk zoekt in de marketing: 'Geen enkele werkgever kent het begrip associate degree. Ik heb veel gesprekken, maar tijdens sollicitaties moet ik altijd uitleggen dat het tussen mbo en hbo in zit, maar ik benadruk dan wel dat ik op hbo-niveau les krijg en dat de instroomeisen dezelfde zijn als voor een gewone hbo-bachelor.'

De Rotterdamse directeur Reul vindt het ook een belemmering dat hogescholen geen les mogen geven in een andere regio dan hun eigen: 'Ik kan me voorstellen dat hogescholen sommige ad-opleidingen in heel Nederland willen aanbieden. Dat mag niet.' Onhandig, beaamt Van Mackelenbergh van Avans. 'Bedrijven zeggen: hartstikke leuk dat jullie in Brabant zitten, maar voor onze werknemers in Friesland is dat wel wat ver weg.'

Supermarkten

'Dat is inderdaad een probleem', zegt ook

Wat is een associate degree?

De ad vult het gat tussen mbo'ers van het hoogste niveau (niveau 4) en afgestudeerden met een bachelordiploma. In het 'Europese kwalificatieraamwerk', dat de verschillende opleidingsniveaus in de Europese Unie beschrijft, komen binnen het hoger onderwijs vier niveaus voor: doctor (niveau 8), master (niveau 7), bachelor (niveau 6) en de associate degree (niveau 5), die tot 2006 ontbrak in Nederland. In andere landen bestaan de opleidingen onder een andere naam, zoals de Britse 'foundation degrees' of het HBO5 in Vlaanderen.

Jules van Well van het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel. Het CBL werkt voor de scholing van supermarktmedewerkers veel samen met Stenden Hogeschool en Avans, maar zou graag in het hele land ad-opleidingen willen zien. 'We missen nog steeds de Randstad. Van Alkmaar tot Dordrecht is het eigenlijk allemaal Inholland, en die hogeschool is nu vooral met zichzelf bezig. We hebben daar nooit echt een goede relatie mee gehad.'

De supermarktbranche liep al vroeg warm voor ad'ers. Van Well: 'Een hoofdcaissière is niveau 4 en veel supermarktmanagers zijn niveau 5 (zie kader, red.). Alleen managers van echt grote winkels - denk bijvoorbeeld aan de AH XL - zitten op niveau 6, het bachelorniveau.' Afgestudeerden van niveau 5 vormen dus 'heel nadrukkelijk een gat in de markt' in deze bedrijfstak.

Vóór de komst van ad-opleidingen leidden supermarkten hun managers zelf op; in een aantal regio's gebeurt dat nog steeds. Tot ongenoegen van Van Well: 'Die diploma's zijn niet landelijk erkend. We zijn een branche waarin veel jonge mensen werken en dan vind ik het belangrijk dat zij een diploma halen waar ze ergens anders ook wat aan hebben.'

Hogescholen verwachten de komende jaren veel van de tweejarige opleidingen. Avans is zelfs van plan om binnen vijf jaar voor elke deeltijd-bacheloropleiding een ad op te zetten. Allemaal voorzien ze dat bedrijven steeds hogere eisen stellen aan het opleidingsniveau van werknemers. Renée heeft straks in ieder geval een goed cv: 'Mijn marketingkennis en het commerciële denken kan ik combineren met de schrijf- en researchkwaliteiten van een journalist.' ●

HEB JIJ LAST VAN STUDIESTRESS?

BRITT VERKOOIJEN
derdejaars Elektrotechniek Breda

'Ik heb drie jaar bij McDonald's gewerkt, dan weet je pas wat stress is! Ik stond daar in de keuken hamburgers te bakken. Dan moet je wel doorwerken want er staat altijd een rij bij de kassa's. Op school heb ik weinig last van stress. Meestal begin ik te laat met studeren voor mijn tentamens. Dan ervaar ik wel druk en ben ik misschien veertien uur per dag aan het zweten. Als het moet, dan moet het. Ik vind het eigenlijk prima om onder druk te leren, dan werk ik efficiënter en presteer ik beter. Waar ik wel écht stress van krijg, zijn studenten die een uur voor het tentamen alles nog met elkaar gaan bespreken en overleggen. Dat probeer ik echt te vermijden.'

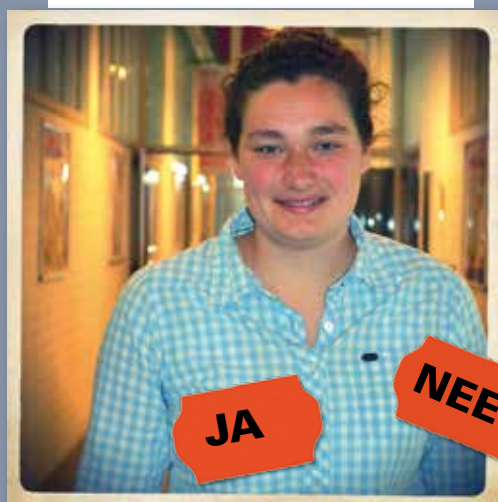

JOCHEM SANDERS
eerstejaars Integrale Veiligheid Den Bosch

'Tentamens, deadlines, het doet me niet zoveel. Ik heb nooit last van stress. Zelfs al heb ik niet goed geleerd voor een toets; er is altijd nog de herkansing. Als ik van andere studenten hoor dat ze stress hebben en dan extra hard leren, zou ik dat ook wel eens willen. Het meest "stressvolle" moment in m'n leven was het wachten op het telefoontje van de middelbare school of ik geslaagd was of niet. Toen zweette ik wel een klein beetje. Stress komt nooit alleen maar door bijvoorbeeld een toets of een deadline. Er speelt altijd wel iets anders. Tip: maak je niet te druk om kleine dingen.'

BART KEIJZER
eerstejaars Civiele Techniek Tilburg

'De druk om genoeg studiepunten te halen, levert bij mij zeker stress op. Ik moet dit jaar 52 studiepunten halen en dat is lastig. De stress is nu wel even minder, want ik heb net een aantal goede cijfers terug. Het is niet zo dat ik deze hbo-opleiding onderschat heb, maar het is wel anders dan ik had gedacht. Ik had niet verwacht dat ik zoveel tijd kwijt was aan studeren. Je maakt lange dagen, wordt moe. Dat draagt bij aan de stress. Ik ben inmiddels wel toe aan de zomervakantie. Ik heb door mijn studie nauwelijks kunnen werken, dus grote plannen heb ik niet. Ik ga veel in de zon liggen. En wat bijverdienen. Even geen studiestress.'

De druk op studenten neemt toe. Studeren wordt duurder, de eisen worden strenger. Studentendecanen maken zich zorgen over het toenemend aantal studenten in de stress.

JORDY HEESBEEN

tweedejaars Mechatronica Breda

'Ik heb nooit stress. Als je oplet tijdens colleges, heb je al een groot deel van de stof in je hoofd zitten. Ik maak weinig huiswerk en studeer voor één van de vier tentamens. Waarschijnlijk heeft dat met mijn opleiding te maken. Bij technische studies draait het meer om de praktijk dan de theorie. Dan is vooral inzicht belangrijk.

Tijdens projecten moet vaak de kennis die in je hoofd zit gedocumenteerd worden. Ik ervaar wel eens druk als de deadline van het rapport in zicht komt, maar ook dat valt mee. Ik krijg soms stress door mijn medestudenten. In een groep ben je afhankelijk van anderen. Ik verwacht dan dat iedereen de lat even hoog legt maar dat is simpelweg niet altijd het geval.'

SJORS JOUVENAAR

derdejaars Communication & Multimedia Design Den Bosch

'Ik heb best veel last van studiestress. Ik heb namelijk in mijn propedeusejaar vertraging opgelopen omdat mijn schoonvader toen is overleden. Daar heb ik het zwaar mee gehad, ook omdat ik mijn vriendin moest steunen natuurlijk. Na gesprekken met een decaan kreeg ik toen een aangepast studieprogramma, waardoor ik met minder studiepunten dan vereist door mocht gaan naar het tweede jaar.

Mijn propedeuse heb ik in mijn tweede studiejaar gehaald. Maar dat effect van die vertraging sleept nog steeds door: ik heb nog regelmatig herkansingen. Dit jaar hoop ik weer helemaal bij te zijn, zodat ik volgend jaar kan afstuderen en dus het geheel toch in vier jaar afrond. Dat is wel hard werken en behoorlijk stressvol.'

JORIJN GORISSEN

eerstejaars Maatschappelijk Werk en Dienstverlening Breda

'Stress heb ik vooral tijdens de tentamenweken. Het bouwt zich op. Zeven weken gaat het goed, maar de laatste drie weken van het blok moet iedereen het ontgelden. Dan moeten ze zich zo min mogelijk met me bemoeien, want dan ben ik chagrijnig en slaap ik minder. Mijn vriendinnen, die ik normaal bijna iedere dag zie, zie ik dan drie weken niet.

Het ligt bij mij aan een slechte planning. Ik neem me steeds voor om het bij te houden, maar meestal zijn andere dingen toch leuker: vriendinnen, vriendje, stappen of naar de bioscoop. Het is *the story of my life*. Tot nu toe gaat het goed, dus er is geen reden om het anders aan te pakken. Behalve dan dat een goede voorbereiding voor mezelf relaxter zou zijn, tijdens het maken van de toetsen en in de weken erna.'

Hoe ver kom jij met je

vakantiebudget?

Bezoek de leukste festivals in Nederland of laat de natuur van de Balkan aan je voorbijrazen. Ook een avontuurlijke zomer hoeft niet veel te kosten; leven in Nepal kost je 17 euro per dag. Of ga werken om je vakantie te bekostigen.

TEKST **SUSAN DOCTERS** ILLUSTRATIES **KIM BELL**

Tapas, de flamenco en fruitige sangria. Vakantie aan de Spaanse kust klinkt verleidelijk. Maar niet iedereen is gecharmeerd van de hordes dronken rondzwalkende jongeren aan de Costa Brava. Spotgoedkope feestvakanties (lees: zuipfestijnen) zijn immens populair onder jongeren die niet veel te besteden hebben. In de zomer trekken ze massaal naar de het zuiden. Er zijn echter meer opties dan een alcoholvergiftiging oplopen tijdens je vakantie.

Op Nederlandse Bodem

Vakantie in Nederland: dat klinkt niet avontuurlijk of spannend. En dat het aantal zonuren een groot aandeel heeft in een geslaagde thuiswedstrijd, is een feit. Maar ook in eigen land vind je excentrieke festivals en bijzondere campings.

Breda is voorzien van een stadsstrand: Belcrum Beach aan de Veilingkade. Aan de ene kant grenst Belcrum Beach aan het water van de Mark. Aan de andere kant ligt de Belcrum Boerderij; stadslandbouw met groente en kruiden voor op de menukaart van het strandpaviljoen. Tilburg komt dit jaar met een nieuw sociaal experiment: Itchy Feet (5 tot 8 september in de Beekse Bergen). Een tijdelijke samenleving gebaseerd op vrijheid, kunst en muziek. Bezoekers maken zelf het festival; kampvuur, een rave party in het bos of een ballet op het strand.

Wel is de toegang tot deze tijdelijke samenleving redelijk prijzig: 79 euro.

Daarnaast kent Nederland een verscheidenheid aan festivals. Alleen al op Texel bijvoorbeeld: Sometjespop op 5 juli of Tropical Street Festival op 29 en 30 augustus. Watersportliefhebbers kunnen overigens ook terecht op het eiland. De Ronde om Texel - de grootste catamaranrace ter wereld - wordt er gevaren. Je huurt al een week een vierpersoonsappartement of -bungalow voor nog geen 500 euro.

Marshmallows roosteren

Ben je type 'marshmallows roosteren boven een knetterend kampvuur'? In het Boheems Paradijs in Holsloot (Drenthe) beleef je het zigeuner gevoel; met z'n tweeën slaap je voor 215 euro een week in een knusse antieke Pipo-wagen. Of kamperen op een onbewoond eiland: De Kluut, zogenoemd Tipi-eiland, ligt midden in het Veluwemeer. Geen gesjouw met kampeerspullen, maar slapen in een ingerichte tipi of nomadentent.

De wind door je haren, zand tussen je tenen en kitesurfen tot je spieren zijn verzuurd. Als je van het strandgevoel wilt proeven kan dat heel goed in Nederland. Zet je tent op bij een van de talloze campings die Zeeland rijk is, of huur met zes vrienden een chalet voor twee weken. Dat kost zo'n 800 euro. Van daaruit kun je gemakkelijk uitwijken naar Brugge om een dagje te winkelen, of naar Knokke voor een avondje stappen. ➤

Als je een weekend weg wilt en enigszins sportief aangelegd bent, kun je prima terecht bij onze zuiderburen. In België zijn er veel fietsroutes uitgestippeld voor de liefhebber; de aardbeienroute, baksteenroute of de Westmalle-bierroute. Als je genoeg hebt gefietst - of te veel hebt gedronken - kun je overnachten bij een van de jeugdherbergen in België. Wijnliefhebbers kunnen zich tegoed doen aan proeverijen in Frankrijk. Een driedaags arrangement voor twee personen in de Bourgogne boek je al voor nog geen 100 euro. Of breng een bezoek aan Berlijn met zijn overweldigende street art. De kunst ligt er gewoon op straat! Dit openluchtmuseum verandert van dag tot dag en is zeer de moeite waard.

Jungle van Europa

Of waag jezelf aan een rondreis door de Balkan. Als je met de trein reist, kun je de rijke natuur aanschouwen: een prachtig landschap van bergen, bossen en vlaktes. Het woud van Montenegro wordt zelfs de laatste jungle van Europa genoemd. Tussendoor kun je natuurlijk uitstappen aan de Kroatische en Montenegrijnse kust om een paar dagen bij te komen aan het strand. Zin in een feestje? Bezoek onderweg het Sziget Festival op het Óbuda-eiland in de Hongaarse hoofdstad Boedapest. Eén van de grootste muziekfestivals in Europa. 370.000 bezoekers gaan er jaarlijks een week lang los, maar je kunt ook een dagkaart kopen voor 50 euro.

Cruises zijn populair, óók onder jongeren. De prijzen zijn aantrekkelijk en *all inclusive*. Al lopen ze daarmee het risico het volgende zuipfestijn te worden. Voor een paar honderd euro kun je al een week naar de Middellandse Zee en leg je aan in Milaan, Barcelona en Venetië. Zorg dat je niet in de populairste maanden van het jaar boekt en check of de fooien voor het personeel zijn inbegrepen. Let op: je moet wel naar de plek vliegen waar het cruiseschip afvaart. Ook in Nederland kun je aan boord gaan.

Ontdek Europa

Voor meer avontuur biedt Europa ook (budget) mogelijkheden. Een stedentrip, een georganiseerde jongerenreis (bijvoorbeeld via Kilroy Travel) maar ook rondzwerven met de trein is goed mogelijk. Betaalbare hostels en bed and breakfasts genoeg! In de verschillende varianten van de Europese *Lonely Planet* vind je legio tips.

In de meeste landen kun je je verstaanbaar maken in het Engels en mocht het rondreizen

je niet bevallen, dan ben je zo weer thuis.

Grote kans dat je internationale contacten opdoet, mensen van over de hele wereld komen vanwege de natuur en de goede reismogelijkheden naar Europa.

Met een InterRail Pass is het een kwestie van rugzak op en gaan. Voor 210 euro mag je bijvoorbeeld acht dagen binnen één maand reizen in Kroatië, Tsjechië, Griekenland, Hongarije, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije en Slovenië. Daarnaast bestaan er 1.060 veerdiensten waarmee je Europese bestemmingen overzee bereikt.

Avontuurlijk wereldwijd

Gaat je bloed sneller stromen bij de gedachte aan drukbevolkte straten van Phnom Penh of Boliviaanse kinderen die een potje voetbal spelen op straat? Voor een reis naar een ander continent moet je hebben gespaard, maar het hoeft geen rib uit je lijf te kosten.

Koop een tweedehands afgeragde auto en rijd ermee naar Marokko. Investeer met een paar vrienden in een auto - natuurlijk verdiep je je even in verzekeringen, houd je rekening met het feit dat je trouwe vriend het mogelijk begeeft en denk je aan benzinegeld - en rijd ermee naar het zuidelijkste puntje van Spanje, Tarifa. Neem daar de ferry naar Noord-Afrika, naar Tanger in Marokko. Onderweg moet je natuurlijk een aantal tussenstops maken. Je kunt overnachten in een hotel maar je kunt ook een tent in de achterbak gooien. Voor de echte avonturiers onder ons: pik eens een lifter op. Daarvoor staan ze immers langs de weg, en mogelijk kunnen jullie samen reizen.

Goedkoopste vakantie land

Ook mogelijk: voor 600 euro boek je een retourticket naar Nepal, het goedkoopste vakantie land ter wereld. Met 17 euro per dag kun je er rondkomen. Natuurlijk moet je gecharmeerd zijn van de stoffige hoofdstad Kathmandu, maar cultuur is hier niet te missen. Met een beetje lef beklim je de Mount Everest, de meeste toeristen reizen om die reden af naar Nepal. Lokaal kun je goede klimspullen kopen. Neem een gids, maar trap niet in de eerste de beste onderhandelingspoging. Houdin de bergen wel rekening met hoge prijzen voor eten en overnachting onderweg.

Ook in andere landen ter wereld kun je goed (budget)backpacken. Zoals Peru en Bolivia in Zuid-Amerika. Cambodja met haar wereldberoemde tempels, de Killing Fields in de hoofdstad Phnom Penh en het authentieke Laos zijn populaire budgetbestemmingen in Azië. Fijn aan deze manier van reizen is dat je het zo duur maakt als je zelf wilt. ●

Werken of thuisblijven

Zelfs als je diep in het rood staat, kun je mountainbiken in de Rockies in Canada of je duikcertificaat halen aan het Great Barrier Reef in Australië. Een vakantie waarin je reizen en werken combineert is dé manier om je reis te bekostigen. Bijvoorbeeld via Travel Active: je betaalt met het geld dat je verdient tijdens je reis. Je moet dan wel de mouwen opstropen. Werken op een boerderij in Noorwegen, snowboardles geven in Oostenrijk of aan de slag als animator bij een camping aan het Gardameer. En wat is er eigenlijk zo verkeerd aan de zomervakantie doorbrengen op je studentenkamer? Er zijn ongetwijfeld genoeg terrasdagen waarop je een aantal vrienden kunt optrommelen voor een paar liter bier en misschien kan je afgebladderde muurtje wel een likje verf gebruiken.

Student in Texas

GROTE VUURWAPENS EN EEN KLEIN SMERIG HUISJE

Ginger Aarts studeert aan de Juridische Hogeschool in Tilburg. Bij de politie in Huntsville, Texas, loopt ze haar afstudeerstage. 'Ik was benieuwd hoe de politie in Amerika écht te werk gaat.'

Waarom afstuderen bij de politie in Texas?

'Ik heb mijn minor aan een universiteit in Texas gevolgd en ben hier verliefd geworden op een Amerikaan. Tijdens die minor kreeg ik les van het hoofd van de politie hier. Ik was benieuwd hoe de politie in Amerika echt te werk gaat. Ik ken alleen de wilde verhalen die je op televisie ziet. Tijdens een van mijn lessen besloot ik te vragen of ik kon afstuderen bij de politie. Dat was geen enkel probleem en mijn afstudeerplek was geregeld!'

Waar gaat je onderzoek over?

'Dat gaat over het gebruik van geweld door politieagenten. Dat onderwerp wordt in de media vaak breed uitgemeten. Ik wil weten of alles wel volgens de regels gebeurt en wat die regels zijn. In mijn onderzoek kijk ik ook naar de verschillen in regelgeving tussen Nederland en Amerika.'

Je loopt ook mee met de politie. Hoe is dat?

'Op mijn eerste dag mocht ik mee met een inval bij een huis van een grote drugsbaas. Ik had geen idee wat er precies ging gebeuren en vond het erg spannend. De undercover-agenten omsingelden het huis. Ze waren gewapend en braken de deur open met een grote stormram. Uiteindelijk bleek er maar één persoon, de drugsbaas, aanwezig te zijn en die was bezig om zijn drugs door de wc te spoelen. Het was echt zoals je normaal gesproken op televisie ziet: undercover-agenten met grote baarden, grote vuurwapens en een klein smerig huisje waar dure auto's naast stonden.'

WILLEM II

'Al meer dan tien jaar ben ik een fanatieke supporter. Ik bezoek zowel thuis- als uitwedstrijden. Natuurlijk is het leuk als ze winnen, maar eigenlijk maakt me dat niet zoveel uit. Het is gewoon een mooie club. Als je goed voetbal wilt zien, moet je maar naar Barcelona kijken.'

STUDENTENKAMER

MARTIJN KOK, lid van studentenvereniging Totus en heerendispuut Bommel, betaalt 300 euro inclusief voor een kamer van 18 m² in Tilburg.

DASSEN

'Dat zijn dassen van mijn opa. Ik ben er heel zuinig op, het is mijn erfgoed. Met carnaval draag ik er af en toe een. Maar verder niet. Ik wil ze mooi houden.'

BEER

'Die heeft een familielid voor me gemaakt als sinterklaassurprise. Ze wist dat ik bij heerendispuut Bommel zit en vond dit wel toepasselijk.'

HONKBALKNUPPEL

'We hadden een zak tennisballen gevonden en hebben die met allerlei dingen vanaf het balkon de straat in geschoten. Met een tennisracket, maar ook een hockeystick en een honkbalknuppel. Die heb ik laten liggen, ik vind het leuk om de reactie van meisjes te zien als ze voor het eerst op mijn kamer komen.'

Je collega's zijn weer eens zonder jou gaan lunchen. 'Vergeten'... Stage is voor veel studenten de eerste aanraking met het werkveld waarin ze later terechtkomen. Maar wat als het stagebedrijf of de begeleider zwaar tegenvallen? Of zich zelfs tegen je keren?

TEKST LAURA JANSSEN FOTO CORBIS

GEPEST OP JE STAGE

Uitschelden, kleineren, roddelen of negeren. Zowel in 2012 als in 2013 gaf één op de vijf stagiaires aan last te hebben van pesterijen, bleek uit de Nationale Stagemonitor, een jaarlijks onderzoek van StudentenBureau en de Erasmus Universiteit Rotterdam. De media pikten het cijfer vorig jaar op en er werden zelfs kamervragen over gesteld aan onderwijsminister Bussemaker. Eind mei verschijnt de Stagemonitor 2014. Opvallend genoeg is pesten dit jaar niet onderzocht. Maar het probleem is er nog steeds.

Eenzaam

Ook *Punt* schreef naar aanleiding van de Stagemonitor 2013 een nieuwsbericht op zijn website over pesten op stage. Binnen een week stonden er 24 reacties onder het artikel, veelal anoniem. Vooral het uitgebreide verhaal van afstudeerder 'Sanne' is schrijnend: op een gemiddelde stagedag wisselt zij slechts een paar woorden met collega's. 'De rest van de dag zit ik eenzaam in mijn hokje: niemand die langskomt of vraagt hoe het gaat. Als ik niet zou komen, zouden ze het volgens mij niet eens merken...' Binnenlopen bij anderen voor een kort praatje werd

niet gewaardeerd en zelfs een grote, uitnodigende snoeppot op haar bureau hielp Sanne niet.

Te mondig?

Pabostudent Sven liep vanaf september dit studiejaar stage op een basisschool. Hij klikte niet met zijn stagecoach: 'Het begon met een presentatie die ik met een mede-stagiair moest houden voor de andere leerkrachten: daar was niemand bij omdat er die middag twee belangrijke vergaderingen waren. Dat wisten wij niet, want we konden niet in de groepsagenda. Onze stagecoach had niks gezegd.' Een slechte tussenbeoordeling volgde en Sven kreeg steeds weer te horen dat hij organisatorisch incompetent was. 'Mijn coach praatte negatief over mij, ook achter mijn rug om. Ze bleef maar hameren op die mislukte presentatie.'

Sven protesteerde; hij was sowieso een stuk mondigder dan de andere stagiaires. 'Mijn coach weigerde op Blackboard onze verslagen en andere documenten te raadplegen, zoals de afspraak was. Ze wilde per se alles per mail krijgen. Mijn stagebegeleider vanuit school vond dat ik niet

*'Als ik niet zou komen,
zouden ze het volgens mij
niet eens merken'*

hoefde te mailen, dus daar heb ik naar geluisterd. De andere studenten bleven wel braaf mailen. Toen kreeg ik het weer te horen.'

'Dik varken'

Student Claire is zelfs weggepest op haar stage in de zorgsector. Ze vertelde op de website van Punt hoe haar medestagiaire door de collega's voor 'dik varken' werd uitgescholden: 'Er werd naar haar geknord en verteld dat ze veel te dik was om ooit in de zorg te werken.' Claire gaf de signalen door aan school, maar tevergeefs: 'Ik kreeg te horen dat we dit zelf moesten oplossen, maar dat is erg moeilijk als degene die je pest ook je stage beoordeelt'.

Sven is ondertussen gestopt met de Pabo vanwege te weinig studiepunten. Hij maakte zijn stage niet af. Na de zomer begint hij aan een nieuwe studie. 'Nee, ik zie niet op tegen een nieuwe stageperiode. Ik had deze keer gewoon pech.' ●

Een samenvatting van de Stagemonitor 2014 vind je eind mei op de website van Punt.

NET AFGESTUDEERD

RIK BREUKHOVEN

LEEFTIJD: 22 jaar

AFGESTUDEERD: juli 2013

OPLEIDING: Pabo in Breda

WERKT BIJ: KBS 'De Horizon' en Matchpoint (invaller bij verschillende basisscholen)

FUNCTIE: basisschoolleerkracht

VERDIENT: zegt hij niet

Je bent na je afstuderen drie maanden in Kenia geweest. Wat heb je daar gedaan?

'Aan Keniaanse Pabostudenten heb ik lesgegeven over Active Learning, het actief betrekken van de kinderen bij de les. Dat gebeurt al wel in Nederland, maar in Kenia wordt er nog op de ouderwetse manier lesgegeven (leerkrachten praten en kinderen zitten stil, luisteren en schrijven mee). En verder heb ik natuurlijk ook nog wat tijd gehad om te reizen in Kenia.'

Met welk gevoel kijk je terug op je studententijd?

'Met een positief gevoel. Ik heb een fijne tijd gehad op de Pabo. Ik ben altijd met plezier naar school gegaan, omdat het echt mijn opleiding was. Ik denk dat het lastiger wordt als je een opleiding doet waar je niet 100 procent voor gaat.'

Heb je een baan gevonden?

'Voordat ik naar Kenia ging, kreeg ik een baan aangeboden voor een half jaar. Die heb ik echter laten schieten. Ik moest kiezen tussen carrière en ervaring. Die keuze was erg lastig, omdat een baan in het onderwijs vinden erg moeilijk is. Inmiddels heb ik op woensdag en donderdag een eigen groep 8 tot het einde van het schooljaar. De andere drie dagen val ik in op verschillende basisscholen in Breda en omstreken.'

Ben je als man een uitzondering in het onderwijs?

'Je bent als man wel een beetje een uitzondering ja. Op veel scholen waar ik kom is nog geen 10 procent man. De meeste groepen waar ik inval hebben nog nooit een mannelijke leerkracht gehad. Op de Pabo zitten ook weinig jongens dus ik ben het gewend om veel met vrouwen op te trekken. Soms is het wel even fijn om met mannen samen te werken.'

COLUMNMICHAEL

It's a smartboard life

Kwart over 8; de eerste vroege vogels verkleed als studenten druppelen het lokaal binnen waar ik de hele nacht wacht (nee, niet Nachtwacht) heb gehouden. Ze hebben geen oog voor mij. Nou is dat niets nieuws, want ook als de docent druk bezig is met mij, is de aandacht wisselend maar doorgaans onder de maat. Ondanks dat mijn scherm groter is dan dat van een smartphone.

Om 08 uur, 44 minuten en 281 seconden (nog geen 08.45 uur dus) rent de dienstdoende docent het lokaal binnen. Op weg naar de computer ramt hij gefrustreerd op mijn aan-knop. Van agressie op de vroege morgen ben ik niet gediend en ik besluit dienst te weigeren. Docent humeurig en studenten die zuchten omdat ze een trein later hadden kunnen nemen. Ik geniet.

Nadat ik over mijn hart c.q. harde schijf heb gestreken, begint de les. De docent pakt een van de pennen en begint te schrijven. In plaats van de tekst die er zou moeten verschijnen, besluit ik gewoon voor de lol naar de volgende slide te gaan. Een spreekkoor (van één docent weliswaar) is het gevolg. Gelukkig kunnen de studenten mijn gedrag wel waarderen en wordt de 'digibete' docent uitgelachen.

Uit pure woede (lees: onbegrip) begint de leraar nog harder met de punt op mij te drukken. Auw! Ik zal 'm leren. Zodra hij heel hip, onderwijs 2.0 en modern een filmpje wil laten zien, besluit ik niks te zeggen. En hij kan draaien aan mijn geluidsknop wat hij wil, ik zwijg als het graf.

En zo kom ik de dag als smartboard een beetje door. Niets doen als ik aan het werk word gezet, iets doen als ik stil moet zijn en op commando willekeurig reageren. Kern van het verhaal: het is niet de schuld van de docent dat de ICT niet werkt, het komt door het smartboard. Altijd.

Michael Doove is docent taal- en communicatieve vaardigheden aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys.

STUDENTENTIJD VAN

MARC LATUPEIRISSA

Nooit stappen voor de wedstrijd

Marc Latupeirissa, docent bij de Academie voor Marketing en Business Management in Breda, was naast student Nederlands recht ook profvoetballer bij Willem II. 'Ik vond die intellectuele stimulans prettig.'

'Ik heb tijdens mijn studententijd gewed op twee paarden. Op mijn studie Nederlands recht bij de universiteit in Tilburg en op een carrière als profvoetballer bij Willem II. Dat betekent dat je niet kunt uitblinken in één ding, maar ik had die afwisseling wel nodig. Naast de gesprekken bij de club, vond ik juist die intellectuele stimulans op de universiteit prettig.

Ik was toen ik bij Willem II kwam niet de enige in het team die studeerde. Dat gold ook voor negen andere spelers in het beloftenteam. Een jaar later, toen ik in de Eredivisie ging spelen, was dat wel anders. Toen was ik de enige die een studie ernaast deed. Mijn dagindeling bestond uit trainen van negen tot half vijf en daarna naar de universiteit tot half tien 's avonds. Ik was ook nog brildragend, en daar werden wel grappen over gemaakt.

Ik zat niet bij een studentenvereniging. Dat vond ik niet passen binnen mijn bestaan als profvoetballer. Vrienden van mij wel, dus via hen kreeg ik wel het een en ander mee van het studentenleven. Het is ook niet zo dat ik nooit uitging. Ik ging regelmatig doordeweeks stappen, maar nooit twee tot drie dagen voor een wedstrijd.

Toen ik in 1998 stopte bij Willem II kreeg ik de aanbieding om in Orlando, Florida te gaan spelen. Dat heb ik toen niet gedaan omdat ik het tijd vond om mijn studie af te maken. Achteraf heb ik daar wel spijt van.'

'Als ik lang niet bij de zeilschool kom, mis ik het'

JULIETTE GRUMMELS, VIERDEJAARSSTUDENT HBO-VERPLEEGKUNDE IN BRED, WERKT BIJ EEN ZEILSCHOOL IN DE BIESBOSCH. DAT DOET ZE VOORAL VOOR DE GEZELLIGHEID, WANT HET VERDIENT ZO'N 15 EURO PER DAG.

'Met Pasen begint het zeilseizoen, vanaf dat weekend ben ik regelmatig aanwezig. Het ene jaar wat vaker dan het andere. Als ik bijvoorbeeld een dure vakantie heb in de zomer, werk ik wat meer bij mijn andere bijbaan. Dat verdient beter. Bij de zeilschool werk ik echt omdat ik het leuk vind. Als ik er lang niet kom, mis ik het.

Op mijn veertiende ben ik er begonnen. Eerst in de keuken, later ook als hulp op het water. Dat houdt in dat je meehelpt met het klaarleggen van de boten en het optuigen. En je bent op het water aanwezig met een motorboot als de leerlingen gaan zeilen. Dat zijn kinderen tot twaalf jaar en die zeilen in een Optimist, een kleine eenpersoonsboot. Met de opleiding die ik heb gedaan, mag ik alleen bij de jeugd helpen. De instructeur geeft aanwijzingen en legt de theorie uit, ik assisteer hem.

In de vakanties zijn er zeilkampen. 's Ochtends leren de kinderen op een speelse manier over zeilen, 's middags gaan ze het water op. We beginnen altijd in de haven van Drimmelen en als het goed gaat kunnen we de Biesbosch in. Daarvoor moeten we de rivier de Amer oversteken en dat kan gevaarlijk zijn, want daar zijn veel vrachtschepen en recreatievaart. Dat lijkt soms net de snelweg.

Om vijf uur worden de kinderen opgehaald door hun ouders, dus daarna kan ik zelf nog het water op. Ik kan aan een instructeur vragen of hij dan mee gaat om te trainen, als ik bijvoorbeeld iets wil oefenen. We zeggen het onderling ook tegen elkaar als we zien dat iets niet lekker gaat.'

AVANSSOLEIL KLAAR VOOR DE

TEKST SUSAN DOCTERS FOTOGRAFIE NIEK BRUNNINKHUIS/BEELDHOUWERS

De AvansSoleil is 2 meter breed, 6 meter lang, 60 centimeter diep en weegt 160 kilo met het benodigde materiaal aan boord.

De **AANDRIJVING** bestaat uit drie delen: de motor, de overbrenging van de motor naar de schroef en de schroef zelf. De energie wordt vanuit de accu naar de motor gestuurd, waardoor deze gaat draaien. De motor stuurt vervolgens het tussenstuk (de overbrenging) aan. Om zo min mogelijk wrijving te krijgen - en zo min mogelijk energie te verliezen - bestaat dat deel uit een stalen en een kunststof tandwiel. Van daaruit worden de schroef en de solarboot aangedreven.

De AvansSoleil vaart mee in klasse A, de eenpersoonsklasse van de race. Een klasse met veel hightech en inventief vermogen. Grootste verschil met andere klassen: de **ZONNEPANELEN** worden aangeleverd door de wedstrijdorganisatie, om een eerlijke concurrentiestrijd te waarborgen. Zo kan de jury de boten goed beoordelen op de toegepaste innovatietechnieken. De AvansSoleil zal concurreren met twaalf teams afkomstig uit Nederland, Brazilië, Indonesië, Turkije, China, België en Polen.

Een van de studenten zal de boot bemannen en wordt ondersteund via een communicatie-app door een ander teamlid. Die persoon legt de route op het vaste land in een auto af en adviseert het **BEMANNINGSLID** over de meest efficiënte vaarroute, bijvoorbeeld over de sterkte van de zon het komende uur, zodat het bemanningslid zijn snelheid kan aanpassen. Het ideale gewicht van het bemanningslid: 70 kilo. Zwaarder mag niet. Te weinig gewicht zorgt voor disbalans van de solarboot, dat wordt gecompenseerd met zandzakken.

START

STUDENTEN EN DOCENTEN ONTWERPEN EN MAKEN EEN SOLARBOOT WAARMEE ZE DE ELF-
STEDENTOCHT AFLEGGEN. 220 KILOMETER OP ZONNE-ENERGIE: HET AVANS SOLAR MARITEAM
STRIJDT VAN 28 JUNI TOT EN MET 5 JULI MEE IN DE DONG ENERGY SOLAR CHALLENGE 2014.

De AvansSoleil is voorzien van een **SLIM ENERGIESYSTEEM** met opgesplitste accu die bestaat uit twaalf accucellen. Slim, omdat de maximale opbrengst uit de zonnepanelen wordt gehaald. Het systeem beschikt over een *battery management system* waarbij de lege accucellen worden gevuld en de volle worden gebruikt om de motor te voeden.

De romp van de AvansSoleil is van vlasvezel en biobased hars gemaakt. De vlasvezels zijn in verschillende richtingen in de mal gelegd, voor een betere structuur en dus sterkte. Tussen de stroken vlasvezel is een systeem van leidingen aangebracht. Door de twee delen van de mal daarna vacuüm te trekken, is de hars door de vertakkingen gezogen. Nadat die is opgedroogd, is de supersterke **BIOBASED** constructie van de romp een feit.

FOTO RALLYPICTURE.NL

Christiaan van der Rijsen is derdejaarsstudent Bedrijfskunde MER in Den Bosch. Eén keer per maand kruipt hij naast zijn schoonvader Johan in diens Mitsubishi voor een rallywedstrijd. Als navigator is hij onmisbaar.

Rallyrijden met je schoonvader

Christiaan is co-piloot: de persoon die naast de coureur in de auto zit. Hij maakt aantekeningen in zijn *road book* tijdens de verkenning van het parcours vooraf, om tijdens de wedstrijd optimaal de weg te kunnen wijzen en waardevolle aanwijzingen te geven. Zo kan de rijder zich helemaal focussen op het besturen van de auto.

Rallyrijden mag pas als je je rijbewijs hebt, maar navigeren mag al vanaf je zestiende. Ook Christiaan was zestien toen hij per toeval de sport inrolde. 'Als klein jochie heb ik wel eens wedstrijden gezien. Nooit gedacht dat ik een paar jaar later zelf in zo'n auto zou zitten.'

Nu is de Bossche student alweer ruim vier jaar actief als navigator in de rallysport. Sinds dit seizoen heeft hij een nieuwe, vaste partner: zijn schoonvader Johan Faes. Vriendin Femke leerde hij kennen in het wereldje en van het een kwam het ander. Samen met zes monteurs en hun teamcoördinator vormen de twee mannen het Fabory Rallyteam. 'Johan beoefent deze sport al

veertien jaar. Sinds ik zijn navigator ben, ben ik professioneler bezig en rijd ik grotere wedstrijden. Maar we doen vooral wat we leuk vinden. We verdienen er geen geld mee, het is echt een hobby.'

Het team gaat graag naar België: 'Daar leeft de rallysport écht onder de bevolking. Er worden hele dorpen afgezet voor wedstrijden op de openbare weg, de routes zijn mooi en de media besteden er veel aandacht aan.'

Het was even wennen voor Femke en haar moeder dat het 's avonds tijdens het eten nog vaak over wedstrijden gaat: 'Johan en ik kijken dan filmpjes terug en bespreken alles na. Dat is soms vervelend voor de vrouwen, haha. Zij vinden het eigenlijk ook een naar idee dat wij samen in die auto zitten. Als er dan iets gebeurt... Maar we rijden heel verantwoordelijk en hebben alle mogelijke veiligheidsmaatregelen getroffen in de auto en in onze outfits. Tot aan mijn onderbroek is mijn kleding van brandvertragend materiaal.'

Waar was dat feestje?

WAT?
S.V. ANIMOSO'S
FOUTE FITNESS FEEST

WAAR?
FEESTCAFÉ LALALAA
IN DEN BOSCH

WANNEER?
DONDERDAG 17 APRIL

FOTO BEELDVELD/WILFRIED SCHOLTES

persoonlijk

DOMINIC VAN WERDE
tweedejaars Bedrijfskunde
MER Den Bosch

Wat is je grootste talent?

'Dat is altijd lastig om over jezelf te zeggen. Ik denk dat ik erg sociaal ben en goed kan omgaan met mensen. Veel contacten en een goed netwerk zijn belangrijk voor m'n studie.'

Liever binnen of buiten?

'Buiten! Daar speelt het leven zich toch voornamelijk af. Ik heb graag veel contact met mensen en ik wil nieuwe dingen meemaken. Dat kan binnen niet. Ik hou ervan om veel weg te zijn. Hard werken, veel afspraken, dat vind ik leuk.'

Ik ga op reis en neem mee..

'...vrienden en familie. Daar zou ik niet zomaar zonder kunnen.'

Wat is je favoriete tekenfilmfiguur?

'Goofy is toch wel het grappigst. Ik kijk nu geen tekenfilms meer, ik zit in een andere leeftijds-

fase. Nu kijk ik voornamelijk series als *Prison Break* en *Breaking Bad*.'

Wie wint het wereldkampioenschap voetbal?

'Duitsland of Spanje. Duitsland heeft het beste team, Spanje heeft al drie keer achter elkaar alles gewonnen. Nederland is niet echt goed op dreef. De beste spelers zoals Sneijder en Van Persie laten het afweten.'

Ik wil graag een beschuitje eten met...

'...Barack Obama, omdat hij de machtigste man van de wereld is. Daar kijk ik tegenop. Als ik hem een vraag zou mogen stellen, zou ik hem vragen naar zijn visie op de wereld.'

24 MEI - DANSEN

SUPERSTIJL

Superstijl is hét feest voor wie houdt van afwisseling. Elk kwartier krijg je een andere muziekstijl voorgeschoteld. Daar heb je zelf invloed op, want je kunt via een digitaal systeem je stem uitbrengen. Dat kan met de stempas die je bij binnenkomst krijgt, of met de speciale app die je op je telefoon kunt zetten. De stijl met de meeste stemmen wordt meteen gedraaid. Een greep uit de verschillende muziekstijlen: hiphop, disco, dance, britpop, salsa, reggaeton, happy hardcore, en smartlappen.

Mezz Breda, 22.00 uur, 9 euro.

8 JUNI - DANCE

DANCETOUR

Zoals ieder jaar barst het Chasséveld uit z'n voegen op Eerste Pinksterdag. Dan strijkt Dancetour weer neer in Breda. Kill the Buzz, Sunnery James & Ryan Marciano, W&W, Quintino, Dannie, Showtek en Blasterjaxx staan achter de draaitafel. Check de website (dancetour.nl) voor de timetable.

Chasséveld Breda, 13.00 uur, gratis toegang.

29 MEI - DANCE

CITYMOVES

De Pettelaarse Schans in Den Bosch is op Hemelvaartsdag weer het terrein van Citymoves. Voor heel weinig - 7,50 euro - kun je de hele dag feesten op muziek van dj's als Dannie, Julian Jordan, Vato Gonzalez & MC Tjen en Roog. Tickets zijn online te bestellen. Kijk daarvoor op citymoves.nl.

Pettelaarse Schans Den Bosch, 13.00 uur, 7,50 euro.

3 JUNI - CABARET
GUIDO WEIJERS

Snel, scherp, sportief, vol energie, kritisch en rebels, zo omschrijft hij zichzelf op zijn website. *V* is alweer de vijfde solovoorstelling van de Brabantse cabaretier Guido Weijers. De waarschuwing 'vanaf zestien jaar' maakt nieuwsgierig. Verwacht confronterende grappen en intelligente doordenkertjes.

Theaters Tilburg, 20.15 uur, 27 euro.

27-29 JUNI - FESTIVAL
FESTIVAL MUNDIAL

Intiem en toegankelijk, dat is de komende editie van Festival Mundial. De line-up is zoals ieder jaar internationaal, maar grote commerciële namen ontbreken. Nieuw is dat je al op vrijdag kunt beginnen aan je festivalweekend. De vrijdagavond is een feestavond in Mexicaanse sferen. Je kunt gedurende het festival ook blijven slapen op de City Camping.

Spoorzone Tilburg. Voor prijzen en line-up zie www.festivalmundial.nl.

BOEK ROMAIN PUÉRTOLAS - DE WONDERBAARLIJKE REIS VAN DE FAKIR DIE VASTZAT IN EEN IKEA-KAST

Op zoek naar een luchtige roman? Een hedendaagse fabel? Een boek dat het meer moet hebben van de vlotte schrijfwijze dan van uitvoerige beschrijvingen? *De wonderbaarlijke reis van de fakir die vastzat in een Ikea-kast* is een bestseller in Frankrijk en veroverd langzaam ook de rest van de wereld.

De avonturen van hoofdpersoon Ajatashatru Lavash Patel zijn dan ook hilarisch. De oplichter/fakir gaat naar Ikea om een spijkerbed te kopen en belandt van het ene avontuur in het andere. Zo komt hij in aanraking met Afrikaanse vluchtelingen die illegaal Engeland proberen binnen te komen en ontmoet hij een beeldschone Franse actrice. Tussendoor besluit Patel iets goeds te doen voor onbekenden, krijgt hij het aan de stok met een zigeunerfamilie en sluit hij een contract bij een uitgeverij. Het boek stemt niet tot overpeinzen, wel tot schaterlachen. [Arold Roostenburg]

MUZIEK THE KIK - 2

De afgelopen jaren kon je bijna niet om The Kik heen. De band was elke maand te zien in *De Wereld Draait Door*, deed een gewone en een theatertour door het land, verkocht een liedje aan een grote verzekeraar en stond op de cover van *Punt*.

Hoogtepunten genoeg voor een band die lang gezien werd als de gimmick-act van woordkunstenaar en (niet bijster goede) zanger Dave von Raven.

Met het nieuwe album *2* maakt de band, met Avansstudent Ries Doms op drums, duidelijk dat de koek nog lang niet op is. Sterker nog: die gaat alleen maar beter smaken. De gitaren klinken net iets mooier, de arrangementen zitten beter in elkaar. De talloze optredens hebben hun vruchten afgeworpen; The Kik klinkt nu als de strakste band van Nederland. Ook tekstueel staat *2* vol met spitsvondigheden die de nummers naar een hoger niveau tillen. *2* is echt kikken! [Arold Roostenburg]

TV 24: LIVE ANOTHER DAY

Jack is back! Hij redde de wereld acht keer van terroristen en ander gespuis tot in 2010 de stekker uit de serie *24* werd getrokken. De verhaallijn van de baanbrekende serie werd alleen nooit afgerond. Het vervolg, *24: Live another day*, moet het verhaal een waardig einde geven.

Het nieuwe seizoen speelt zich af in Londen, waar Jack Bauer (Kiefer Sutherland) na lange tijd weer opdrukt. Het leven van president James Heller is in gevaar. Nog even snel oude vriendin Chloe O'Brian bevrijden uit de boze handen van de CIA en Jack kan weer verder om de wereld voor de negende keer te redden. De serie zit vol met oude bekenden; een feest van herkenning voor de fans. Voor kijkers die de vorige seizoenen gemist hebben, wordt het verhaal instap-klaar gepresenteerd. Helaas zijn er maar twaalf - in plaats van de gebruikelijke vierentwintig - afleveringen gepland voor dit nieuwe seizoen. [Sjuul Nelissen]

FILM TRANSCENDENCE

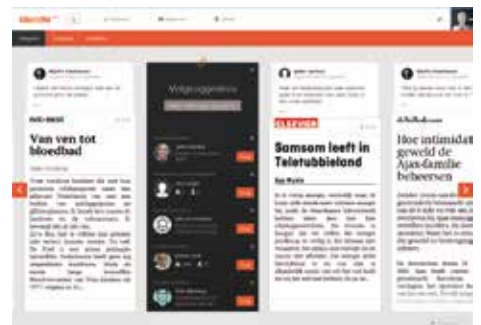

Transcendence geeft een zorgwekkende visie op onze nabije toekomst. Johnny Depp speelt in deze film een briljante wetenschapper die heilig gelooft in het idee van kunstmatige intelligentie. Zijn doel is om een alleswetende, zelfbewuste computer te creëren. Maar een activistische groepering die de gevaren van technologie propageert, probeert Depp en zijn collega's op hardhandige manier tegen te houden.

Als je je fantasie de vrije loop kunt laten, dan kun je je prima verliezen in deze sciencefiction. De film roept wat interessante ethische vragen op over technologie, privacy en macht, maar zoals wel vaker in dit soort films heeft het verhaal geen bevredigend einde. De antwoorden blijven, in een soort misplaatste spiritualiteit, in de lucht hangen en dat is jammer. Gelukkig maakt de sterrencast, waaronder het nieuwe talent Kate Mara uit de hitserie *House of Cards*, veel goed. Vanaf half juni in de bioscoop. [Laura Janssen]

APP BLENDLE

Online kiosk Blendle is in de lucht. De strak vormgegeven website biedt toegang tot 'alle kwaliteitskranten en -tijdschriften van Nederland'. Je betaalt per artikel, want goede journalistiek kost geld is de achterliggende gedachte. Nieuwe gebruikers krijgen 2,50 euro cadeau; erg sympathiek. Na aanmelding volg je ongevraagd zo'n dertig bekende namen: journalisten, dj's, televisiemakers. Dat wekt even irritatie op, maar je kunt een persoon met één klik weer ontvolgen. Bijzonder is dat Blendle het 'niet goed, geld terug'-principe hanteert. Na het lezen van een stuk kun je je geld terugvragen, bijvoorbeeld omdat je het artikel slecht vond, te kort of te duur. Die functie blokkeert echter na veelvuldig gebruik. De website is gebruiksvriendelijk, maar het is wel even zoeken wat het fijnste navigeren is. Gewoon bladeren? Lezen wat Populair is? De tips van de mensen die je volgt? Wil je wat Trending is? Of Realltime? Ga je alerts instellen? Keuzestress! [Laura Janssen]

VOLG ONS OP

facebook®

puntavans

